

George ETIMOLOGII (I)
RUSNAC (A MERGE, MEREU, HOJMA, HOJMALĂU,
 TUREATCĂ, A ALERGA, LER, TOI, LEAGĂN,
 ALEAN, A SCÂLCIA, RÂBAC, RÂBNIȚA,
 RÂMNIC, RÂȘCANI, RECLA, RETENI,
 REVACA, REȚINA, COBÂLNEA, COBUSNA,
 COPĂCENI, CUPCEA, SCOBENII,
 SCOBĂLCENII, SCOBĂLȘENI, SCOABĂ)

În pofida dificultăților fonetice (nediftongarea lui *e* accentuat în poziția metafoniei și prezența variantei *mere*, „poco clara” [Al. Ciorănescu]), dar mai ales semantice (nepotrivirea de sensuri), rom. *a merge* „a se mișca dintr-un loc în altul, a umbla” e raportat cvasiunanim latinescului *mergo*, *-ere* „a arunca în apă, a scufunda”; „a arunca”; „a băga”; „a ascunde”; „a face să piară, a ruina”. Din câte suntem informați, până la noi doar G. Giuglea [2, p. 486] a încercat să respingă această ipoteză, fără a renunța însă la sursa latină: „Se susține astăzi, în genere, că românii, trăind mai mult în munți, au putut confunda (ori, să zicem, au putut face să „evolueze”) ideea de a dispărea în văile munților cu aceea de „a merge, a umbla”. Dar, pentru un fenomen atât de important, un popor prin excelență umblător, fiindcă era neam de păstori și de agricultori – prin urmare, de ocupații care pretindeau o mișcare continuă – trebuia să aibă un cuvânt care să exprime această idee. În *merg* poate fi o contaminare de două verbe, care au avut la început sensul comun de „a merge, a umbla”, cum s-a întâmplat și cu formele romanice it. *andare*, fr. *aller* etc., în care, probabil, s-a petrecut o contaminare analoagă și foarte explicabilă. În loc deci de a trece peste cele două greutăți (fonetică și de sens), ne-am putea gândi și la alte verbe latine, destul de numeroase, care aveau ideea de mișcare, căci romanii au fost poporul marșurilor vecinice”. [„Cf. verbele latine *përgo*, *-ere*,

-*rexi*, -*rectum* – cu sensul lui *a merge* – și *mëo*, -*ari*, care, prin contaminare, puteau ajunge la un *merg*, *mergere* (în dial. transilv. *mere*). Participiul lui *pergo*, -*ere* s-ar fi putut reface după forme ca *șterg* (*ștergere*), *curg* (*curgere*) etc. (part. șters, curs), cf. Meyer-Lübke. REW, nr. 5525”.]

Păstrând sursa latină, G. Giuglea se contrazice, evident, în ceea ce le-a reproșat altora: doar păstoria, agricultura și ideea de mișcare nu sunt inovații romane.

O dezlegare etimologică peremptorie nu poate face abstracție de semele verbului *a merge* și de relațiile fonosemantice ale acestui verb cu alte elemente ale vocabularului românesc. În semantica lui *a merge* remarcăm semele < a se deplasa continuu > și < a se deplasa domol > (în opoziție cu *a alergera*, *a fugi* etc.), foarte apropiate de cele ale adv. (adj., subst.) *mereu*: < continuu > și < domol >. Apropierea semantică e susținută și de identitatea fonematică a radicalelor (cf. și varianta lui *a merge*: *a mere* [DLR-3]). Sufixele -*g*, -*g*- din *merg*, *a merge* au rezultat prin analogie cu forme verbale de tipul: *ajung*, *a ajunge*, *alerg*, *să alerge*, cu -*g*, -*g*- mai vechi.

În privința lui *mereu* (în sintagma *pod ~*, în opoziție cu *pod umblător*) „care se întinde de la un mal la altul (al unei ape)”; „omogen”; „care este continuu, neîntrerupt, vast”; „care se află în număr mare”; „neconținut, întruna”; „fără grabă, domol”; „epitet dat unui om lipsit de vigoare, de energie, de inițiativă”; „junghi” [DLR-3], V. Bogrea [4, p. 270] emite ipoteza originii maghiare, preluată cu rezervă [Aug. Scriban-5: „comp. ung. *merö* «curat, absolut»”; DLRM-6: „comp. magh. *merö* «absolut»”; DEX-7, Șăineanu-8: „cf. magh. *merö* «rigid, fix»”] sau fără rezervă [SDE-9: „împrumut ungueresc: *merö* «compact», «complet», «continuu»”] de unii, neluată în considerație [I. A. Candrea-10, fără etim.] sau respinsă de alții [L. Șăineanu-11, Al. Ciorănescu-5, DLR-3: et. nec.].

Varianta parțială *tereu* „desiș de pădure mărunță”; „întindere foarte mare (de teren, de apă etc.)” [DLR-3: et. nec.], pe care etimologii n-o iau în calcul, ne permite să atribuim fără niciun dubiu aloetele radicale *mer-*, *ter-* fondului indigen și să identificăm semnificația lor primordială (etemel): <continuu> (cf. și verbul *a tereti*, var. *a cherăti* „a ajunge cu greu undeva” [DLR-3: et. nec.]). Seria aloetică *mer* – *ter* e susceptibilă de amplificare cu *tur-* din *turuiac* „întruna, mereu”, înregistrat cu sensul acesta numai de D. Bărbuț [Dicționar de grai oltenesc-12] și de D. Udrescu [Glosar regional Argeș-13]. În DLR [3] *turuiac* e o variantă a lui *tureatcă*, ultimul trimis la *tur* „parte a pantalonilor care acoperă regiunea dorsală a corpului”; „partea dorsală a corpului omenesc”; „bucată de pânză în formă de romb care se coase la împreunarea celor doi craci ai izmenelor (sau ai altor obiecte de îmbrăcăminte de forma acestora), pentru a le lărgi”; „cioareci, țăiri”, iar *tur* e raportat, cu rezervă, la scr. *tur*. SDE [9] invocă o altă variantă a lui *tureatcă* -*tureac*, sub care notează: „Origine neclară. Prob. estsl. Comp. ucr. *toroki*

«curelușele din partea din urmă a șelei»; *torok* «bucată de pânză cu ciucuri, franjuri, care se unește cu urzeală etc.»».

De fapt, explicația etimologică pe care am dat-o mai sus lui *turuia* „întruna, mereu” (cf. și *bobota* „id.” [D. Bărbuț-12], se potrivește și lui *tureatcă* și variantelor sale: indigen, etem: < întins, neîntrerupt >.

În favoarea aceleiași origini indigene și a aceleiași etem (< neconținut, întins >) pledează o lungă serie aloetică și pentru sinonimul lui *mereu*, *hojma* „întruna, fără conținere” [DA-14] (atribuit, în genere, influenței ucrainene: I.-A. Candrea-10, DA-14, L. Șăineanu-11, Aug. Scriban-5, DLRM-6, Al. Ciorănescu-1, SDE-9, DEX-7: <ucr. *hožma* „id.”): *haj-* (*hajmandău* „băiat mare și voinic” [DA-14: cf. *hojmalău*, dar pe *hojmalău* „haimana”; „om mare la trup”; „neghiob” îl lasă neetimologizat. Doar Aug. Scriban a avut intuiția adevărată ulterior de a-l apropia de *mereu*, atribuiindu-i semnificația primordială de <neconținut, deșirat> și cea derivată de <greoi în mișcări și la minte>], cf. și *a hojbăi* „a scotoci, a cotrobăi” [L. Șăineanu-8: <*hojma* + *bojbăi* (= *băjbăi*) – indigen, sugerează o căutare continuă), *hăș-* (*a se hășcăni* „a te mișca cu șezutul, a nu-ți găsi locul pe scaun când șezi” [DA-14, fără etim] – indigen, sugerează o mișcare prelungită), *hos-* (*a hosănci* „a se trudi” [DA-14, fără etim.], *hosmandău* „haimana” [D. Bărbuț-12] – indigen, sugerează o mișcare neostenită), *bâj-* (*a băjbăi* „a bâzâi”; „a bolborosi”; „a mișuna, a fojgăi”; „a umbla încoace și încolo printr-un loc în care nu vezi” [DA-14: „Derivat dintr-o combinație onomatopeică de sunete: *bâj* – *b(ăj)*”]), *boj-* (*a bojăcăi* „a lucra la întâmplare” [D. Udrescu-13] – indigen, sugerează o tatonare permanentă), *boș-* (*a boșmondi* „a ameți pe cineva cu vorbe amăgitoare sau cu farmece și descântece”; „a lucra încet, a moșmoli” [D. Udrescu-13] – indigen, eteme: <a turui>, <a acționa domol>), *foj-* (*a fojgăi* [*foșcăi*, *foșăi*] „a produce un sunet ca foile unei cărți când le lăsăm să cadă repede una peste alta”; despre vietăți, care se găesc în mare mulțime pe un loc mic și se mișcă neconținut încoace și încolo – gândindu-ne mai mult la sunetul ce-l produc decât la mișcarea lor – „a mișuna, a roi” [DA-14: <*foșăi* <*fâș* (*foș*) „cuvânt onomatopeic care imită sunetul produs de mișcarea frunzelor, a hârtiei, a veșmintelor sau a ierbii tăiate de coasă”]), *moș-* (*a (se) moșmondi* „a se găti pe îndelete, a se dichisi încet, fără grabă”; „a sta de vorbă în taină”; „a umbla cu farmece” [D. Udrescu-13] – indigen, eteme: <a acționa domol>, <a turui>) etc.

În cazul pretinsei proveniențe latine a rom. *a alerga* (<**allargare* <*largus*>), se invocă, în genere, datele altor limbi romanice: it. *allargare* „a lărgi”; „a mări”; „a întinde”; it. *allargatura* „lărgire”; v. fr. *alargier* „a lărgi”; prov. *alargar*, cat. *allargar*, sp., port. *alargar* „a (pre)lungi”; „a întinde”; „a mări” [cf. I.-A. Candrea – Ov. Densușianu-15]. Însă aceste date nu confirmă, semantic, evoluția sensului „larg” > „a alerga”, fapt remarcat de A. Ciorănescu [1], care, fidel preferințelor latine, propune, nesigur, un alt etimon latin,

tot atât de neconvingător sub raportul conținutului: *lęgăre* „a încredința, a da o însărcinare”; „a trimite ca deputat”; „a delega (pe cineva) pe lângă un comandant”; „a lăsa prin testament”.

Ambele ipoteze fac abstracție de contribuția factorului intern în geneza rom. *a alerga*. Prin sensul „toi” („punctul culminant, momentul de maximă intensitate al unei acțiuni sau al unui fenomen în desfășurare”) și prin expresie verbul *a alerga* se apropie de substantivul *ler* „vreme, timp”; „toi”; „farmec, haz” [DA-14: „Poate, același cuvânt ca *ler* din colinde”, ultimul „din Halleluiah Domine, invocație ce revine în Psalmii cântați de preot în biserică”] (indigen, etem: <intensitate maximă>). Această apropiere ne permite să identificăm rad. *-ler-* în *alerga* și în aloetele radicale (-) *lean-* (*alean* „dor” [A. de Cihac-16: <sl. *alinū* „perfid”; DA-14, Al. Ciorănescu-1 ș.a.: <magh. *ellen* „contra”] – indigen, etem: <zbucium>, trimiterea la maghiară fiind rezultatul unei confuzii cu prep. regională *alean* „spre”, de origine maghiară; *leana* „învârtită”; „sârba” [DA-14: „De la numele de persoană *Leana*”] – indigen, etem: <mișcare rapidă>; *leancă* „(a)lergătoare” (la țesut); (în expr.) *a o lua leanca* (sau *la leancă*) „la fugă; *a umbla leanca* „fără rost, haimana”; *leanca, băietele!* „tunde-o, pe aici ți-e drumul!”; *leangăn* „leagăn” [DA-14] – v. urm. cuv.), *leag-* (*leagăn* „un fel de pătuc, pentru copiii de țâță, făcut astfel că să se poată balansa”; „scrânciob” [DA-14: „Postverbal din *legăna*”], *leg-* (*se*) *legăna* „a mișca încoace și încolo leagănul copilului”; „a se mișca încoace și încolo ca un leagăn”; „a se da în scrânciob”; a sta în cumpănă, a ezita” [A. de Cihac-16: <magh. *lengetni, logatni* „a legăna”. Aug. Scriban: <magh. *lengeni* „a adia, a falfâi”; „a se legăna”; R. Roesler, ap. N. Drăganu-18 [DR, III, p. 509]: <gr. *lekane, lagena* „strachină”, „lighean”, „cadă”; A. Byhan, ap. DA: <bg. *lęgalo* „cuib”; Fr. Miklosich, ap. Al. Ciorănescu-1: <alb. *lākunt* „a legăna”; A. T. Laurian și I. C. Massim [Dicționarul limbei române, III-17: <gr. *licnon* „pat”; *lehos* „lectică”; I.-A. Candrea și Ov. Densusianu [Dicționarul etimologic al limbii române-15: <lat. **leviginare* <*levis* „ușor” + *aginare* „a se mișca, a se agita”]; I.-A. Candrea-10: <lat. **liginus* <gr. *licnon* „pat”; N. Drăganu-18 [DR, III, p. 511: „Cuvântul trebuie să fie de proveniență autohtonă”. Fără a se referi la sistemul lexical românesc, invocând doar „existența unui radical onomatopeic indoeuropean *lig-*, *lig-*, *leig-*, *loig-* cu înțelesul de „a clăti”, „a face să se miște”, „a mișca”, „a clătina”, „a legăna”, pe care le ilustrează cu exemple din numeroase limbi indoeuropene (p. 511), N. Drăganu reușește să lanseze unica ipoteză credibilă în noianul atâtor încercări sterile]; S. Pușcanu, ap. Al. Ciorănescu-1, H. Tiktin-20, DA-14, SDE-9: <lat. **liginare* „a agăța” <*ligare* „a lega”, Al. Ciorănescu-1: „Origine neclară, prob. provine din lat. **lecane, lecanis* <gr. *lekani* „copăiță”, cf. rus. *lochan’* „copaie”] – indigen, etem: <mișcare scurtă>, cf. și aloetul următor), *lic(-)* (*lic* „interjecție care exprimă o mișcare sau o senzație scurtă, care redă o scânteiere, o sclipire, un licăr” [D. Udrescu-13]) etc.

Odată cu aloetele radicale, vom distinge și aloetele afixale: -g- (alerga, leangăn), -c- (*leanca*).

Discrepanța semantică dintre rom. *a scâlcia* „a toci (într-o parte), a strâmba prin uzură (tocurile sau talpa încălțăminte)”; „a pronunța sau a scrie incorect”; „a împinge (cu piciorul)”; a (se) clătina”; a (se) scutura, a (se) zdruncina” [DLR-3] și pretinsele etimoane slave (v. sl. *sŭclŭčiti* „a încreți” [A. de Cihac-16]; bg. *izkulčam* „a deplasa rapid” (S.Pușcariu-19, DR, III, p.689)) sau latine (*calcare* „a călca”; „a străbate”; „a apasă”; „a bătători cu piciorul” [H.Tiktin-20]; *calce[m]* „călcâi” [I.-A. Candrea-10]; *excalceare* „a descălța” [Aug. Scriban-5, DLR-3]) nu-i abate pe susținătorii acestor păreri de la eroarea în care persistă. Doar Al. Ciorănescu [1] a observat înrudirea lui *a scâlcia* cu *a stâlci*, fără a trage concluziile de rigoare în favoarea originii indigene a aloetelor radicale -câl-, -tâl-, căci admite ipoteza provenienței vechi slave a lui *a stâlci* (*sŭtlŭšti*: „a zdrobi, a sfărâma), lansată de A. de Cihac [16] și generalizată ulterior, la care adăugă nesigur: „sau poate din v. sl. *istlačiti* „a lovi”; „a bate”; „a ciocăni”. De fapt, înstrăinarea e infirmată nu numai de aloetele radicale menționate, ci și de întreaga lor serie amplificată: *câl-*, *tâl-*, *chil-*, *mâl-*, *dâl-*, *țâl-* etc.

Desconsiderarea factorului intern înstrăinează nejustificat numeroase creații indigene. Regionalul *leop* „vagabond” e trimis de DLR [3], doar în baza unei vagi apropieri acustice, la magh. *lopni* „a fura”, deși alături, în același dicționar, s.v. interj. *leop!*, e explicat verbul *a leopăi* (despre zgomotul făcut de cel ce aleargă desculț) „a se bălăci prin noroi”. La fel se procedează în cazul lui *talpă* „partea inferioară a labei piciorului la om și la unele animale, care vine în atingere cu pământul” [DLR-3]. Majoritatea etimologilor îl leagă de magh. *talpas*, *talpos*, ignorând originea onomatopeică a cuvântului românesc (<*a tălăpăni* „a merge greu, rar și apăsat” <interj. *talap*)¹. Alăturarea interj. *hodâc!* – vb. *a hodăcâi* „a șchiopăta” în DLR [3] nu-i împiedică pe autorii acestui dicționar să dea următoarea explicație etimologică verbului: „Pare a sta în legătură cu slav. *chodu* „mers, umblet”.

Coincidențele derutante cu limbile străine din imediata vecinătate a arealului românesc sunt mai ușor sesizate decât filonul etimologic din interiorul limbii române, chiar când acesta e la suprafață și se lasă ușor detectat.

Pentru provincialismele *râbac* „om mic de statură” (1), *râbar* „pasăre din ordinul pescărușilor, asemănătoare cu rândunica; trăiește pe malul mării și se hrănește cu pești mici”; chirighiță, rândunică-de-mare (Stema hirundo); „pescărel” (*Cinclus cinclus*) (2) și *râbiță* „nume dat mai multor specii de pești mici” (3) DLR [3] invocă respectiv: cf. ucr. *ribak* „pescar”, „pescăruș” (1), semantic incompatibil cu rom. *râbac*, bg. *rybar*, rus. *rybar* ucr. *ribar*, (2), bg. *rybica*, scr. *ribica* (3), ultimele două regionalisme (*râbar* și *râbiță*) fiind aparent corect etimologizate, incorect însă la o examinare mai atentă. De fapt, toate trei elemente în discuție sunt strâns legate de verbul românesc *a râbâi*

„a scormoni, a rîcâi (pămîntul)” [DLR-3: et. nec.] (formație onomatopeică, ca și a *rîcâi*). Semul care le unește e <mic, fîrîmă>, nu ideea de <pește>, cum pare la prima vedere. În favoarea acestei interpretări și a originii indigene a cuvintelor respective pledează și sinonimia *rîbar* [<a *rîbâi* <rîb- indigen] = scobar [<a *scobi* <cob-, indigen], precum și aloetele: *răbar, ribar, libar, hârbar; ranghiță, rînghiță* etc. [DLR -3].

Indigenatul se impune și în cazul toponimelor cu rad. *rîb-*, *rîc-*, *cob-* sau cu aloetele acestora: *Rîbnița, Râmnic, Râșcani, Recea, Reteni, Revaca, Rezi-na, Cobâlnea, Cobusna, Copăceni, Cupcea, Scobenii, Scobălcenii, Scobâlșeni* etc. [Vl. Nicu-21], [TT-22] (eteme: <râpeni>, <văleni>).

În cazul lui *-cob-* din *scoabă*, toți etimologii, începând cu Fr.Miklosich-23 [Slaw. Elem., 44] și A.de Cihac-16, pornesc de la v. sl. *scoba* „id.” și aproape unanim consideră verbul *a scobi* drept un derivat al substantivului *scoabă* (opinie separată: Aug. Scriban [5] – <v.sl. **skobiti* sau **skobliti*). DLR [3] glosează substantivul în două articole: *scoabă* „denumire a pieselor metalice îndoite sau a instrumentelor folosite la scobit sau la răzuit”, pe care-l extrage din vechea slavă și *scoabă* „adâncitură făcută într-o piesă de lemn” și „adâncitură de teren” – postverbal de la *a scobi*, ultimul lăsându-l neetimologizat, separare inutilă, căci e vorba de o intersectare a creațiilor indigene românești cu cele similare din limbile slave.

NOTE

¹ Mai amănunțit v. George Rusnac, *Matrice etemice și etememice poliglote (rediscutarea etimologiei rom. talpă)* // LR, 1996, nr. 2, p.74-76.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Al. Cioranescu, *Diccionario etimológico rumano*, Universidad de la Laguna, 1958-1966.
2. G. Giuglea, P. E. Guarnerio, *Fonologia romanza*, U. Hoepli, Milano, 1918, p. XXIII + 639 // DR, I, Cluj, 1920, p. 482-489.
3. DLR – Academia Română, *Dicționarul limbii române*, serie nouă (literele M, N, O, P, R, S, Ș, T, Ț, U, V, W, X, Y, Z), București, Editura Academiei, 1965-2005.
4. V. Bogrea, *Elemente ungurești* // DR, I, Cluj, 1920, p. 269-272
5. Aug. Scriban, *Dicționarul limbii românești*, Iași, Editura Presa Bună, 1939.
6. DLRM – Academia Republicii Populare Române, Institutul de Lingvistică din București, *Dicționarul limbii române moderne*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1958.
7. DEX – Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”. *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996.
8. L. Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române*. Ediție revăzută și adăugită de A. Dobrescu, I. Oprea, C.-G. Pamfil, R. Radu și V. Zăstroiu, Chișinău, Editura Litera, 1998.

9. SDE – Academia de Științe a R.S.S. Moldovenești. Institutul de Limbă și Literatură. *Scurt dicționar etimologic al limbii moldovenești*, redactori: N. Raevschi, M. Gabinschi, Chișinău, Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1978.
10. I.-A. Candrea și Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic*, ilustrat „Cartea Românească”, București, Editura Cartea Românească, 1931.
11. L. Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române*, ed. a VI-a, revăzută și adăugită, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1930.
12. D. Barbuț, *Dicționar de grai oltenesc*, Craiova, Editura Mileniul III, 1990.
13. D. Udrescu, *Glosar regional Argeș*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967.
14. DA – Academia Română, *Dicționarul limbii române*, serie veche (literele A-B, C, F-I, D-De, J, L – Lojniță), București, Socec et comp. și C. Sfetea, 1913-1949.
15. I.-A. Candrea, Ov. Densusianu, *Dicționarul etimologic al limbii române*, București, Editura Paralela, 2003.
16. A. de Cihac, *Dictionnaire d'étymologie daco-romane. I. Éléments latins, comparés avec les autres langues romanes; II. Éléments slaves, magyars, turcs, grecs-modernes et albanais*, Francfort A/M-Berlin-Bucarest, 1870, 1879.
17. A. T. Laurian și I. C. Massim, *Dicționarul limbei române*, I-II, București, Societatea Academică Română, 1871-1876; III: Glosariu care cuprinde vorbele din limba română străine prin originea sau forma lor, cum și cele de origine induioasă, București, 1871.
18. N. Drăganu, *Verbele derivate cu suf. -mare (-înare, -anare) și postverbalele lor* // DR, III, Cluj, 1924, p. 509-514.
19. S. Pușcariu, *Etimologii* // DR, III, Cluj, 1924, p. 657-692.
20. H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, 2., Überarbeitete und Ergänzte Auflage von Paul Miron, I-III, Wiesbaden Otto Harrassowitz, 1985-1989.
21. Vl. Nicu, *Localitățile Moldovei în documente și cărți vechi*, I-II, Chișinău, Editura Universitas, 1991.
22. TT – Academia Română, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” – Iași, *Tezaurul toponimic al României*, Moldova, vol. I, partea 1 (A-O), Partea a 2-a (P-Z), București, Editura Academiei Române, 1991, 1992.
23. Fr. Miklosich, *Die slavischen Elemente im Rumunischen*, Wien, 1862.
24. S. Pușcariu, *Limba română, I, Privire generală*, București, Editura Minerva, 1976.
25. Al. Philippide, *Principii de istoria limbii* // Opere alese, editate de George Ivănescu și Carmen Gabriela Pamfil, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1984.
26. G. Giuglea, *Etimologii* // DR, II, Cluj, 1922, p. 632-646.
27. REW – W.Meyer-Lübke, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Dritte Auflage, Heidelberg, Winter, 1935.
28. G. Giuglea, *Crâmpoie de limbă și viață străveche românească* // DR, III, Cluj, 1924, p. 561-628.
29. S. Pușcariu, *Etimologii* // DR, III, Cluj, 1924, p. 689-690.
30. Al. Graur, L. Wald, *Scurtă istorie a lingvisticii*, București, Editura Științifică, 1965.
31. G. Rusnac, *Matrice etemice și etememice poliglote (rediscutarea etimologiei rom. talpă)* // LR, 1996, nr. 2, p. 74-76.